

SANART

2000 Yılı

4. Dönem Etkinlikleri

Sanat ve Bilim

Uluslararası Sempozyum

Orta Doğu Teknik Üniversitesi

1-3 Haziran-Ankara 2000

Sanart Görsel Sanatları Destekleme Derneği Sempozyum öncesi etkinliklerle başlayacak ve Haziran 2000 yılında Uluslararası ‘Sanat ve Bilim’ Sempozyumu ve diğer ilgili sanat etkinlikleri ile noktalanacak olan 4. dönem programının hazırlıklarına başlamıştır.

Bu etkinlikler Orta Doğu Teknik Üniversitesi Rektörlüğü, Fen ve Edebiyat, Mühendislik ve Mimarlık Fakülteleri , Kültür Bakanlığı ve çeşitli kültür kurumları ile işbirliği içinde yürütülecek ve 2000 yılının kutlaması olarak gerçekleştirilecektir. Sempozyum ve diğer etkinliklerin, her zaman olduğu gibi, sanatçı, bilim adamı, kuramcı ve uygulamacıları bir araya getiren bir platform oluşturması amaçlanmaktadır.

Çeşitli sergiler, konferanslar, paneller içerecek olan Sempozyum Öncesi etkinliklerin Ankara’lılar ve öğrenciler için ‘Sanat ve Bilim’ konusuna ve uluslararası sempozyuma hazırlık olması düşünülmektedir.

Sanat ve Bilim Etkinlikleri için kavramlar

Zamanımızın en vurgulanarak belirtilen sorunlarından birinin sanat ve bilim arasındaki kopukluk olduğu görülüyor. ‘Aydınlanma’ olgusuna getirilen en kesin eleştiri aslında, bilimsel ve estetik değerlerin birbirinden kopukluğuna yol açan ikili bir değer sistemi olduğudur. Ussalın duyumsal ve tinsel önüne geçmesi eleştirilmektedir.

Yirminci yüzyılın son döneminde sanat ve bilim, beden ve kafa arasındaki sınırlar bulanmışsa da, estetik ve sanatsal ilgilerin, bilimsel ve rasyonel olduğu iddia edilenlerle ya da deneysel olarak ispat edilebilen ve nicel olarak hesaplanabilenlerle eşit şekilde değerlendirilmedikleri kesindir.

Foucault, Baudrillard, Marcuse, Virillio ve Lyotard gibi düşünürler bu durumun kültürde yarattığı sonucu eleştirerek aslında bu rasyonalizmin ne denli rasyonel dışı olduğunu göstermişlerdir. Michel Henry, bu kültürel duruma ‘Barbarizm’ adını vermiştir.

Öte yandan, icat ve yeniliklerin ve yaratıcılığın bilgi, düşünce ve duygu birlikteliği ile oluşabildiğini görüyoruz. Einstein, ölümünden önce bir yazısında ‘sonuçtaki ürün mantık sistemi ile ilgili olsa bile, buluşlar mantıksal düşüncenin eseri değildir’ demişti. Birçok önemli düşünürün buna inandığını söyleyebiliriz. Bilim ve sanatı yaratıcılık ve özgünlük temelinde birleştiren en önemli unsur kuşkusuz sezgi olmaktadır. Bilim ancak nesnel bilgi sınırlarını aşarak sezgiyi kullandığı vakit o gün bilinenin ötesine geçebilmektedir. Bilimsel buluşlar aynı zamanda özgünlük ve deha ürünü iseler, sanat eserleri de derin düşünce ve bilgi ürünleridir. Kuşkusuz, düşünce ve bilgi sanatta bilimsel ve teknik alanda olduğundan farklı bir şekilde kendini gösterir. Eski Yunan’da sanat için kullanılan sözcüğün ‘Tekne’ oluşu bu bakımdan açıklayıcıdır. Batı kültüründe sanat ve bilimin çok yakın olduğu dönemlerden biri, bilimin sanata hizmet ettiği rönesanstır. Bu dönemde gerçeğin arandığı alan sanat olmuştur.

Günümüzde, sanat ve bilimin işbirliğini gerektiren alanlardan biri doğa araştırmalarıdır. Bugün şunu görüyoruz ki Aristoteles'ten bu yana doğa bir soyutlama alanı olmuş ve ona karşı duyumsal yakınlığımız ve anlayışımız kaybolmuştur. Bugün gerektiği gibi, doğa ile sağlıklı bir ilişki kurmanın yolu estetik yaklaşımdan geçmektedir. Nicel ve nitel yaklaşımların bir arada önemli olduğu diğer önemli alanlar ise psikoloji, tıp, mimarlık, şehir planlaması ve endüstri tasarımı olarak sıralanabilir. Şurası kesin ki son birkaç yüzyıl boyunca nicel yaklaşımlara verilen öncelik mimari, planlama ve tasarım alanlarında en iyi çözümleri orataya koyamamıştır.

Bilim ve teknolojinin gerekliliği sanat alanında hiçbir zaman sorgulanmamıştır. Bugün yüksek teknolojinin yarattığı üstün medyatik imkanlar ve pratik avantajlar sanat alanına da yeni bir enerji kazandırmış ve yeni ufuklar açmıştır. Çağımızda dolaysız olarak yüksek teknoloji alanında çalışan birçok sanatçı tanıyoruz. Bu metod açısından teknoloji kullanan birçok sanat türünün gelişmekte olduğu ve gelişmeye devam edeceği anlamına gelmektedir. Kuşkusuz bu alanda ilk akla gelen fotoğraf ve sinema olduğu gibi, listeye video sanatlarını ve bilgisayar sanatı gibi yenilerini de ekliyebiliriz.

Daha az belirgin olan yeni teknik ve içerik alanları biyoloji ve zooloji bilgisinin gerekli olduğu ekolojik sanat, ya da toplumsal incelemelerin gerekli olduğu sosyal sanat olarak sıralanabilir. Radyoloji, jeoloji, coğrafya ve tıp konularında bilimsel incelemelerin ürünlerini kullanan sanatçıları da anımsamalıyız.

Çok ilginç olan bir konu da bilimsel alanda yapılan birçok araştırmanın ve buluşun sanat eserleri kadar estetik olguları dikkatimize getirmiş olmalarıdır. Doğa, yeryüzü ve uzay hakkındaki tüm yeni bilgiler dünyanın ne denli estetik bir hazine olduğunu göstermektedir. Bu açıdan birçok bilim adamının bugün bize gösterebilecekleri gerçekler sanat eserlerinden daha az fantastik ya da daha az esinlendirici olmayacaktır.

Sanart Türkiye'de Görsel Sanatları Destekleme Derneği 1991 yılında kurulmuş ve ilk Uluslararası sempozyumunu 1992'de 'Kimlik, Sınırsalık ve Mekan' konusu üzerinde, yirmiden fazla ülkeden sanatçı, mimar, küratör ve bilim adamının katılımı ile gerçekleştirmiştir. Bu kapsam içinde Danimarka, Hollanda ve Belçika Sefaretlerinin desteği ile getirilen Kobra sergisi, İsviçre sefaretinin yardımları ile gerçekleşen Wölfler sergisi, British Council desteği ile getirilen çağdaş İngiliz sanatçıları sergisi ve Fotoğrafçı Evgen Bavcar sergisi yer almıştı. Diğer dikkate değer etkinlikler arasında 'Toprak ve Lif' ismi altında uluslararası seramik ve tekstil sanatçıları sergisini, Jorge Glusberg'in destek ve işbirliği ile gerçekleşen Güney Amerika sanatçıları sergilerini sayabiliriz.

Sanart tarafından gerçekleştirilen son iki uluslararası sempozyum 1995'de 'Sanat ve Tabular' ve 1997'de 'Sanat ve Çevre' oldu. İki etkinlikte de dünyanın her köşesinden yüzün üzerinde uluslararası sanatçı ve bilim adamı bir araya geldi ve 400 ila 500 civarında bir izleyici ve öğrenci gurubu katılımı sağlandı. Bu etkinlikler sempozyum bildirileri kitapları ve kataloglar ile yayına geçirildi. Bütün Sanart etkinlikleri aynı zamanda sanat atölye çalışmaları ve açık hava etkinlikleri içererek Ankara'luların ve öğrencilerin de aktif katılımını sağladı. Sanat ve Tabular sempozyumu Tübitak

tarafından konuk edildi, 1997'de Sanat ve Çevre sempozyumu ise Orta Doğu Teknik Üniversitesinde gerçekleşti ve bu arada Mimarlık Fakültesi değişik performans, sergi ve enstalasyonlara ev sahipliği yaptı.

Bütün bu etkinlikler yıllar içinde sayısız özel ve resmi kurum ve kuruluş tarafından desteklenmiştir. Birçok sponsor ve ortak düzenleyici arasında Sanart derneği, T.C. Kültür Bakanlığı, T.C. Turizm Bakanlığı, Türkiye İŞ Bankası,1992 Ankara Büyükşehir Belediyesi ve Belediye Başkanı Murat Karayalçın, Çankaya Belediyesi, ODTÜ Rektörlüğü, Avrupa Konseyi, Tubitak, Mimarlar Derneği, Mesa, Kavala Grubu, Metaksan, İtalyan, ve Fransız Kültür Dernekleri, İsviçre Sefareti, DDY, THY, Ulusoy, Varan, British Council, Goethe Enstitüsü, Karayolları, ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Nev Galerisi, TESK,Murat Yazıcı, Yapı Merkezi İnşaat A:Ş. İstanbul, Yüksel Erimtan ve Asya Nakliyatı saymakla gurur duyar. İlişikteki ayrıntılı listemizdeki tüm sponsorlarımıza Ankara'ya nitelikli sanat etkinliklerini kazandırmadaki katkıları için burada tekrar teşekkür etmek isteriz.

Sanatçıların ve bilim adamlarının ortak sorular ve ortak ilgiler geliştirmek üzere işbirliği yapmaları gereklidir. Bu işbirliği aynı zamanda 2000 yılının doğal bir kutlaması olacaktır.